

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту
Зав. кафедри економіки та економічної теорії
назва кафедри
доцент Батажок С.Г.

СГ
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«30» листопада 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
АГРАРНА СФЕРА В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
РИНКУ ІННОВАЦІЙ

Виконала Чечуй Надія Василівна
прізвище, імя, по батькові, підпис

Керівник доцент Однорог М. А.
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Рецензент професор Сокольська Т. В.
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Я, Чечуй Надія Василівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економічний
Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую

Гарант ОПІ «Економіка»
доцент, Понедільчук Т. В.

вчене звання, прізвище, ініціали
«17» грудня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача

Чечуй Надія Василівна
прізвище, ім'я та по батькові

Тема «Аграрна сфера в умовах інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій»

Затверджено наказом ректора № 6/3 від 25 січня 2021р.

Перелік питань, що розробляються в роботі.

2. Теоретико-методичні підвалини дослідження аграрної сфери та її інституціональних одиниць. 2. Контент-аналіз удосконалення та формування структури аграрної сфери економіки України в умовах сучасної глобалізації. 3. Концептуальні засади удосконалення інституціоналізації аграрної сфери на основі положень розвитку інноваційного ринку.

Вихідні дані Нормативно-правові акти України, монографічна література, періодичні видання, матеріали мережі Інтернет, практичні матеріали досліджуваного підприємства.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	жовтень 2020	листопад 2020
Методична частина	листопад-грудень 2020	грудень 2020
Дослідницька частина	січень-травень 2021	травень 2021
Оформлення роботи	вересень 2021	вересень 2021
Перевірка на плагіат	жовтень 2021	жовтень 2021
Подання на рецензування	жовтень 2021	жовтень 2021
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2021	листопад 2021

Керівник кваліфікаційної роботи

Здобувач

Однорог
підпис
Чечуй
підпис

доцент Однорог М.А.
вчене звання, прізвище, ініціали
Чечуй Н. В.
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «17» грудня 2020 р.

РЕФЕРАТ

Чечуй Н. В. Аграрна сфера в умовах інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій.

Під час дослідження виявлено, що в аграрній сфері організаційно-інституціональна структура інноваційного процесу постає як сукупність організацій та відповідно до національних традицій законодавчих норм його упорядкування, а також стадіями розвитку галузі, держави, економіки, соціуму. Фундамент становлять наукові установи, законодавчі норми, об'єкти інфраструктури. На різних етапах інноваційного процесу вони включають організаційно-оформлений механізм формування, позиціонування й реалізації інноваційного потенціалу.

Використано методичні підходи, загальнонаукові та спеціальні економічні методи. Для формулювання базових принципів, теоретичного узагальнення висновків та аналізу результатів досліджень інших науковців використано абстрактно-логічний метод. Аналіз етапів інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій здійснено за допомогою історико-економічного методу, зокрема прийому історичної деталізації. Використання прийомів соціологічного методу дозволило з'ясувати сучасний стан та основні пріоритети щодо умов інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій в аграрній сфері.

Доведено, що в аграрній сфері інститути ринку інновацій доводять до ладу інноваційну діяльність у порядку творення різних за кваліфікаційними ознаками нововведень (маркетингові, хімічні, технологічні, біологічні, соціальні, технічні, економічні, соціальні, менеджменту), обрання найбільш ефективних методів державної інноваційної політики, утвердження інтелектуальної власності, поділу інноваційного потенціалу галузі, ідентифікації сфер аграрної інноваційної системи, етапності інноваційного процесу, опорядкування відносин.

Зроблено висновки про те, що на принципах взаємозумовленості та взаємозв'язку усіх суспільних відносин, що визначаються за допомогою набору інституціональних обмежень, які створюють структуру економічних стимулів в ринкових умовах та задають вектор її продуктивного розвитку ґрунтується методологія інституціонального аналізу. Сенс існування та головна роль інститутів полягає в створенні нових видів відносин впливу і влади, які зменшують невизначеність та розширюють кордони їх взаємодій, а не лише в обмеженні дій економічних агентів певними рамками.

Одержані результати можуть бути використані Департаментом економічного розвитку аграрного ринку Міністерства аграрної політики та продовольства України, Управліннями агропромислового розвитку, навчальному процесі Білоцерківського національного аграрного університету при підготовці студентів спеціальності 051 "Економіка".

Кваліфікаційна робота магістра містить 133 сторінки, 15 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел із 129 найменувань, 7 додатків.

Ключові слова: інституції, інституціональне забезпечення, аграрна сфера, розвиток, ринок, інновації.

ANNOTATION

Chechuj N. V. Agrarian sphere in conditions of institutional development of innovation market.

During the study, it was found that in the agrarian sector, the organizational and institutional structure of the innovation process appears as a set of organizations and in accordance with the national traditions of legislative standards for its arrangement, as well as the stages of development of the industry, state, economy, society. The foundation is scientific institutions, legislative norms, infrastructure objects. At various stages of the innovation process, they include the organizational and decorated mechanism of formation, positioning and implementation of innovative potential.

Methodological approaches, general scientific and special economic methods are used. In order to formulate basic principles, theoretical generalization of conclusions and analysis of research results of other scholars used an abstract-logical method. An analysis of the stages of institutional development of the development of the innovation market is carried out with the help of a historical and economic method, in particular, taking historical detail. The use of techniques of the sociological method allowed to find out the current state and main priorities on the conditions of institutional development of the development of the market of innovation in the agrarian sector.

It is proved that in the agrarian sphere of innovation market institutions prove innovation in the order of creation of different qualification signs of innovations (marketing, chemical, technological, biological, social, technical, economic, social, management), election of the most effective methods of state innovation policy, The establishment of intellectual property, the division of the innovation potential of the industry, identification of the spheres of the agrarian innovation system, the stage of innovation process, relevant relations.

It is concluded that on the principles of interconnection and interconnection of all social relations, which are determined by a set of institutional restrictions that

create the structure of economic incentives in market conditions and specify the vector of its productive development is based on the methodology of institutional analysis. The meaning of existence and the main role of institutions is to create new types of influence and power relations that reduce uncertainty and expand the boundaries of their interactions, and not only in limiting actions of economic agents by certain frameworks.

The results obtained may be used by the Department of Economic Development of the Agrarian Market of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, and the Office of Agro-Industrial Development, the educational process of the Bila Tserkva National Agrarian University in the preparation of specialty students 051 "Economics".

Master's thesis contains 133 pages, 15 tables, 12 drawings, list of used sources from 129 names, 7 annexes.

Key words: institutions, institutional support, agrarian sphere, development, market, innovation.

1. Аналіз законодавства України у сфері досліджень, розробок та інноваційної діяльності та пропозиції щодо доповнень до законодавства. Проект ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”. Київ: Фенікс, 2011. 350 с. URL: http://kneu.edu.ua/userfiles/our_partners/gudrun/2_UA.pdf (дата звернення: 20.08.2021).
2. Архипенко І. “Аграрний сектор економіки” та “державна аграрна політика” як наукові поняття у структурі світогляду суб’єктів державного управління. *Держава і ринок*. С. 136–142.
3. Аузан А. Экономика всего. Как институты определяют нашу жизнь. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2014. 160 с.
4. Базилевич В. Д., Ільїн В. В. Книга, яку варто читати. *Економічна теорія*. 2012. №.1. С. 105–108.
5. Бакуменко О. Україна в 2013 р. збільшить експорт курятини майже вдвічі. URL: <http://www.rbc.ua/ukr/news/economic/ukraina-v-2013-g-uvelichit-eksport-uryatiny-pochti-vdvoe---10062013151400>. (дата звернення: 19.08.2021).
6. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования; пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева. Изд. 2-е, испр. и доп. Москва: Academia, 2004. 788 с.
7. Беренштейн Б. Л., Третяк О. М. Перспективи розвитку українського біржового аграрного ринку. *Економіка АПК*. 2010. № 1. С. 50–56.
8. Біла С. О., Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Жук В. І. *Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / за ред. С. О. Білої*. Київ: НІСД, 2011. 80 с.
9. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. 7-е изд., доп. Москва: Ин-т новой экономики, 2010. 1472 с.
10. Бородіна О. М., Гесць В. М., Гуторов А. О. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація наук. доп. / за ред. В.

- М. Гейця, О. М. Бородіної, І. В. Прокопи; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2012. 56 с.
11. Булатов А. Е. Рыночные отношения в АПК: Особенности и проблемы становления (спецкурс). Лекция 2. *Российский экономический журнал*. 1996. № 10. С. 98–108.
 12. Бухвостов Ю. В. *Детерминирующее воздействие инвестиций на формирование экономики инновационного типа (на примере аграрного сектора)*: автореф. дис. ... канд. экон. наук. Москва, 2009. 26 с.
 13. Веблен Т. Теория праздного класса. Москва: Прогресс, 1984. 367 с. С. 201.
 14. Вінська О. Й. Основні напрями зближення аграрних моделей України та ЄС. Збірник наукових праць “Економічний простір”, Випуск 47. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2011. С. 5–15.
 15. Володимир Лапа: Якщо темпи поширення чуми зберігатимуться, до 2020 року ми втратимо 1,2 мільйона свиней. Главком: веб-сайт. URL : <https://glavcom.ua/interviews/volodimir-lapa-yakshcho-tempi-poshirennya-chumizberigatimutsya-do-2020-roku-mi-vtratimo-12-milyoni-sviney-400615.html> (дата звернення: 18.08.2021).
 16. Гончарук Н. Т., Серьогін С. М. Кадри аграрного сектора економіки України. *Формування і розвиток*. Дніпропетровськ, ДРІДУ УАДУ, 2003. 166 с. С.21–22.
 17. Грановська В. Г. Інноваційний розвиток аграрних підприємств як складова їх конкурентоспроможності. *ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”*. Херсон. С. 105–109.
 18. Гриценко О. Менталітет як категорія інституціональної теорії. *Економічна теорія*. 2005. № 1. С. 35–50.
 19. Гриценко А. А. Институциональная архитектура: предмет, основные законы, методология. *Наукові праці ДонНТУ*. 2006. Вип. 103-1. С. 31–37. URL: <http://ea.donntu.org/handle/123456789/1114> (дата звернення: 17.08.2021).

20. Гриценко А. А. Внутренняя структура доверия. *Экономическая теория*. 2010. №3. С. 20–26.
21. Грінченко Ю. Л. Інституційні фактори формування та розвитку інноваційних систем в країнах, що розвиваються та з перехідною економікою. *Економічні інновації*. Тернопіль, Випуск 43. 2011. С. 73–83.
22. Даниленко А. С., Юхименко П. І., Сокольська Т. В.: *Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія*. К: ЦУЛ, 2018. 320 с.
23. Делия В. П. *Инновационная экономика и устойчивое развитие: монография*. Балашиха: Де-По, 2011. 256 с.
24. Денисюк В. А. Оцінка інноваційної активності економіки країн та регіонів. *Економічний часопис ХХІ*. 2006. № 1–2. С. 47–50.
25. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
26. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>
27. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця. Київ: Ін-т екон. прогноз.; Фенікс, 2003. 1008 с. С. 689.
28. Заблоцький Б. *Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посіб.* Львів: Новий Світ - 2000, 2007. 456 с.
29. Забуранна Л. В. Сталий розвиток аграрної сфери: сутність та чинники. Науково-практичні економічні концепції та програми. *Економіка і управління*. № 2. Київ, 2012. С. 18–24.
30. Іванюта В. Ф. *Розвиток аграрного виробництва регіону: методологічне забезпечення, стан та перспективи: монографія*. Полтава, 2008. 432 с.
31. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові

проблеми його реалізації. Аналітична доповідь центру Разумкова. *Національна безпека і оборона*. 2004. № 7. С. 2–25.

32. Інституційні чинники розвитку фінансового сектору економіки в умовах ринкової трансформації: монографія / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Соболева. Київ: УБС НБУ, 2010. 350 с.

33. Іртищева І. О. Особливості інноваційних процесів у сільському господарстві. *Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку і окремий бізнес*: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (5–9 берез. 2009 р.). URL: http://www.confcontact.com/2009_03_05/5_irtisheva.php. (дата звернення: 20.08.2021).

34. Калінько І. В., Білоштан А. В. Особливості стратегічного інноваційного розвитку підприємств в умовах трансформації економіки України. Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. Серія: Економічні науки. 2014. № 7. С. 238–246.

35. Катигрובה О. В. Сутнісна характеристика понять “інститут” та “інституція” в теорії інновацій. URL: <http://www.sworld.com.ua/index.php/uk/economy-311/economic-theory-and-history-311/7510-description-of-understanding-sutnsna-qnstitutq-ta-qnstitutsyaq-in-teor-pnovatsy>. (дата звернення: 19.08.2021).

36. Коваленко Ю. М. Фінансова система і фінансовий сектор: організаційно-інституційний підхід. *Фінанси України*. 2011. № 4. С. 75–87.

37. Кондратьев Н. Д. Основы проблемы экономической динамики. Москва: Наука, 1991. 214 с.

38. Корж М. А. Інституціональний механізм прямого іноземного інвестування. *Фінанси України*. 2014. № 1. С. 76–94.

39. Корнейчук Б. В. Институциональная экономика: учебное пособие. Москва: Гайдарики, 2007. 255 с. С. 9.

40. Косова Т. Д. Фінансові інститути в системі управління інвестиційним процесом: монографія. Донецьк: Норд-Прес, 2008. 312 с.

41. Кот О. В. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного

сектора економіки та його організаційно-економічне забезпечення. *Проблеми науки*. 2008. № 9. С. 30–37. С. 32.

42. Коуз Р. Фирма, рынок и право; пер. с англ. Москва: Новое издательство, 2007. 224 с.

43. Краус Н. М. *Інноваційний процес як основа формування механізму інноваційної інфраструктури: інституціональний аспект*. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки. 2013. № 4 (60). С. 15–20.

44. Купрік А. П. Значення інновацій на підприємствах АПК. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/215.pdf>. (Дата звернення: 19.07.2021).

45. Курило В. І. Про зміст і співвідношення деяких аграрних дефініцій. *Економіка АПК*. Київ, 2014. № 2. С. 87–92.

46. Лапко О. Проблеми інноваційної діяльності. *Економіка України*. Київ, 2009. № 8. С. 93–95.

47. Леоненко П. М., Краус Н. М. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні за технологічними укладами. *Фінанси України*. 2016. № 4 (60). С. 50–64.

48. Липов В. В. Визначення моделі інноваційного розвитку України: чинник інституціональної компліментарності. *Вісник Хмельницького національного університету*. № 5. 2009. Т. 1. С. 81–86. С. 83.

49. Лопатинський Ю. М. Базис інституційної трансформації аграрного сектора. *Вісн. ОНУ ім. І.І. Мечникова*. 2013. Вип. 2/1. Т. 18. С. 8–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_2%281%29_3 (дата звернення: 20.07.2021).

50. Мазурок П. П., Одягайло Б. М., Кулішов В. В. *Глобальна економіка: навч. посіб.* Львів: Магнолія 2006, 2009. 208 с.

51. Майовець Є. Й., Майовець В. Є. Матеріально-технічні чинники інноваційного розвитку аграрної економіки України. *Зб. наук.-техн. пр. Нац. лісотехн. ун-ту України*. Львів, 2007. Вип. 17.5. С. 157–160. С. 157.

52. Макаренко П. М. Моделі аграрної економіки. Київ: ННЦ ІАЕ, 2005. 682 с.
53. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. В 4 т. Москва: Политиздат, 1983. Том 1: Процесс пр-ва капитала. 1983. 737 с. С. 246.
54. Медведев В.А., Абалкин Л.И., Ожерельев О.И. и др. *Политическая экономия: Учебник для вузов*. Москва: Политиздат, 1988. С. 70–75.
55. Мельник А. Ф., Желюк Т. Л., Другопольський О. В., Панухник О. В. *Макроекономіка та макроекономічна політика*: навч. посіб.; наук. ред. А. Ф. Мельник. Київ: Знання, 2008. 699 с. (Вища освіта ХХІ століття).
56. Микитюк П. П., Сенів Б. Г. *Інноваційна діяльність*: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової л-ри, 2009. 392 с.
57. Москалюк К. В. Теоретичні основи інноваційного потенціалу аграрної сфери України. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2012. Вип. 22 (2). С. 418–422. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2012_22%282%29_71. (дата звернення: 21.07.2021).
58. Муляр О. Д. Еволюція теорії інновацій та її розвиток в аграрній сфері виробництва. Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. 2011. № 2(2). С. 50–61. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhnau_2011_2\(2\)_9.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhnau_2011_2(2)_9.pdf). (дата звернення: 22.07.2021).
59. Найт Ф. *Этика конкуренции*; пер. с англ. / под ред. Г. Б. Клейнера. Москва: Издательство: ЭКОМ Паблшерз, 2009. 608 с.
60. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Державна служба статистики України: стат. зб. за відповідні роки. Київ: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держстату України”. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm (дата звернення: 23.07.2021).
61. Норт Д. Інституції, інституціональні зміни та функціонування економіки. Київ: Основи, 2000. 245 с.
62. Нугуманова Л.Ф. *Институциональная трансформация домашних*

Хозяйств в современной экономике: автореф. дис. ...д-ра экон. наук. Казань, 2012. 28 с.

63. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015: нац. доп. / за заг. ред. М. Гейця та ін. Київ: НВЦНБУВ, 2010. 232 с.
64. Носова О. Прямі іноземні інвестиції у трансформаційній економіці України. *Економіка України*. 2000. № 5. С. 47–51.
65. Однорог М. А. Ефективність інституціонального забезпечення на засадах інноваційного розвитку економічного потенціалу агробізнесу. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства: кол. моногр. / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. – Дніпро: Журфонд, 2019. – С. 339–346.
66. Однорог М. А. Інституціональна складова модернізації аграрної сфери. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Луцьк, 7 груд. 2017 р.). Луцьк, 2017. С. 164–167.
67. Однорог М. А. Інституціональний механізм як складова економічної системи. *Розвиток економіки країни: можливості, проблеми, перспективи*: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 20-21 жов. 2017 р.). Запоріжжя, 2017. С. 6–9.
68. Однорог М. А. Політика інвестиційного забезпечення як засіб реалізації стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2014. № 9. С. 7–9.
69. Однорог М. А. Пріоритетні напрямки підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства. *Інноваційна економіка*. 2016. №1–2. С. 59–62.
70. Одягайло Б. М. Генеза та глобалізаційна адаптивність економічної системи (інституціональний підхід). Львів: Магнолія плюс, 2006. 376 с.
71. Одягайло Б. М. Економіка: транзитивність від найпростішої до глобальної; Київський національний економічний ун-т, Криворізький економічний ін-т. Дніпропетровськ: Пороги, 2003. 311 с.

72. Одягайло Б. М. *Національне та інтернаціональне в економічній системі України (спроба методологічного синтезу)*: монографія. Кривий Ріг, 2009. 183 с.
73. Онегіна В. М., Гринь Є. Л. Обмеження з активізації розвитку кооперативів в аграрному секторі. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2013. Вип. 138. С. 50–54.
74. Онегіна В.М. Зміна аграрної парадигми та державна аграрна політика у розвинутих країнах. *Економіка України*. 2005. № 11. С. 62–72.
75. Організаційно-економічна модернізація аграрної сфери: наук. доп. / за заг. ред. акад. НААН П. Т. Саблука. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 342 с.
76. Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК: Київ: ІАЕ, 2001. Ч. 4: Ціноутворення, інфраструктура аграрного ринку та виробничий потенціал в АПК / за ред. П. Т. Саблука. 2001. 245 с.
77. Осецький В. Л. Інституційні аспекти розвитку інтелектуального капіталу інноваційної економіки. *Вісник Академії митної служби України*. Серія: "Економіка". 2014. № 2 (52). С. 66–71.
78. Павлова Г. Брошенные сельскохозяйственные земли угроза безопасности. *Экономист*. № 4. 2012. С. 68–78.
79. Пантелеймоненко А. О. *Становлення і розвиток кооперативних організацій аграрного сектору України (друга половина ХІХ-початок ХХІ ст.)*: автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Київ, 2009. 36 с.
80. Пестова О. А. Інституціональні аспекти теорій інноваційного розвитку. *Академічний Огляд*. Дніпропетровськ, 2011. № 2 (35). С. 38–45.
81. Попова О. Л. Теоретичні основи стійкого розвитку агросфери та формування адекватної української стратегії. *Збірник наукових праць ННЦ "Інститут землеробства УААН"*. Випуск 3. Київ, 2010. С. 18–27.
82. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.02 № 40/IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>. (дата звернення: 21.08.2021).
83. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від від 17.10.1990 р. №

400-XII: редакція від 01.01.2015 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/400-12>. (дата звернення: 19.08.2021).

84. Саблук П. Т. Інституційні засади трансформацій в аграрній сфері: доп. на 13-х річних зборах Всеукр. конгресу вчених економістів-аграрників (м. Київ, 20–21 червня 2011 р.). Київ: ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2011. 64 с.

85. Саблук П. Т. Концептуальні аспекти модернізації аграрного виробництва та розвитку сільських територій в Україні. *Економіка АПК*. – 2010. №8. С. 3–9.

86. Семчик В. І., Кулинич П. Ф., Погрібний О. О. Агропромисловий комплекс: правові питання. за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Урожай, 1992. 192 с.

87. Сеперович Н., Шевцов О. Продовольча безпека в Україні: стан, проблеми, шляхи вирішення. Житомирський національний агроекологічний ун-т: офіційний веб-сайт. URL : http://www.fem.znau.edu.ua/courses/agr_pol/files/ (дата звернення: 15.07.2021)

88. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Москва: Эксмо, 2007. 960 с.

89. Статистичний щорічник “Україна в цифрах” 2009–2013 рр. URL: www.ukrstat.gov.ua. (дата звернення: 15.07.2021).

90. Туган-Барановский М. И. Периодические промышленные кризисы. Москва: Наука, 1997. 574 с.

91. Туган-Барановський М. І. Політична економія : курс популярний. Київ: Наукова думка, 1994. 216 с.

92. Турьянский А. В. *Институциональные преобразования в аграрном секторе России (теория, методология, практика)*: дис. ... д-ра экон. наук: А. В. Турьянский. Москва, 2012. 394 с.

93. Ульяновченко Ю. О. Конкуренція та конкурентне середовище в аграрному секторі економіки. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 3. С. 301–310. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Trpdu_2012_3_43.pdf

94. Федулова І. В. Стан інноваційної діяльності харчової промисловості. Економічний форум. 2011. Вип. 2. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1638/1/Status%20of%20the%20food%20industry%20innovation.pdf> (дата звернення: 15.07.2021).
95. Чаленко А. Самоорганізація і ентропія в природі і економіці. *Наука та інновації*. 2013. Т. 13, № 9 (4). С. 13–24. URL: ftp://nas.gov.ua/akademperiodyka/Downloads/Archive%20SI%20Journal/SI_ukr/2013/N4/Chalenko.pdf (дата звернення: 10.07.2021).
96. Черкасов А. В., Родіоно О. В., Артеменко В. О. *Управління якістю та конкурентоспроможністю функціонування соціально-економічних систем*: монографія. Луганськ: Вид-во “Ноулідж”, 2010. 135 с.
97. Чухно А. А., Леоненко П. М., Юхименко П. І. *Інституціонально-інформаційна економіка*: підручник. Київ: Знання, 2010. 687 с.
98. Шишкін А.Ф. *Экономическая теория*: Учеб. пособие для вузов. 2-е изд. М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. С. 21.
99. Шпикуляк О. Г. Економічні інституції та інститути у розвитку теорії ринку. *Економіка АПК*. Київ, 2010. № 1. С. 159–165.
100. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры. Москва: Прогресс, 1982. 431 с.
101. Якубенко В. Д. Множинні зв'язки інститутів власності, влади та управління у корпоративній вертикалі. Наукові праці Донецького національного технічного університету. Донецьк: ДонНТУ, 2011. Вип. 40-1. С. 213–220. Серія: економічна. URL: <http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/23619/1/213.pdf> (дата звернення: 15.08.2021).
102. Янковська О. І. Особливості інновацій в сільському господарстві. *Економіка. Управління. Інновації*. Львів, 2010. № 2 (4). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_2_54. (дата звернення: 14.08.2021).

103. Яременко О. Л., Панкратова О. М. Інститути та економічна свобода господарюючих суб'єктів. *Економічна теорія*. 2007. № 3. С. 56–71.
104. Campbell J. L. Institutional Change and Globalization. *Princeton and Oxford: Princeton University Press*. 2004. P. 121.
105. Commons R. John. Institutional Economics. *American Economic Review*. 1931. Vol. 21. P. 648–657. P. 650.
106. Deeg R. Institutional Change and the Uses and Limits of Path Dependency: The Case of German Finance. *Max-Planck-Institut für Gesellschaftsforschung Discussion Paper*. 2006. № 6. P. 2–39.
107. Feeding the world – an economic history 1800–2000 / by Giovanni Federico. 2005. 338 p.
108. Frishberg A. Ukraine: Starting Agricultural Production in Ukraine. *Mondaq*. 2012. November, 15. URL: <http://www.mondaq.com/x/206580/agriculture+land+law/Starting+Agricultural+Production+in+Ukraine> (date of treatment: 15.08.2021).
109. Greif A. Institutions and the Path to the Modern Economy: Lessons from Medieval Trade. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 526 p.
110. Greif A. Institutions: Rules or Equilibria? *Political Economy of Institutions, Democracy and Voting* / N. Schofield, G. Caballero.: Springer Heidelberg, 2011. Ch. 2. P. 13–43.
111. Greif A., Laitin D. A Theory of Endogenous Institutional Change. *American Political Science Review*. 2004. Vol. 98, №. 4. P. 633–652.
112. Hodgson G. M. What Are Institution? *Journal of Economic Issues*. 2006. Vol.40, part 1. P. 1–25.
113. Hospers G. J. Joseph Schumpeter and His legacy in Innovation Studies. *Knowledge, Technology & Policy*. 2005. Vol. 18, № 3. P. 20–37.
114. Iliopoulos C. Vertical Integration, Contracts, and the Theory of the Cooperative Organization. Paper presented at the Conference Vertical Markets and Cooperative Hierarchies: The Role of Cooperatives in the International Agri-Food Industry. Bad Herrenalb. Germany. 2003. June, 12–16. URL:

and the Theory of the Cooperative Organization (date of treatment: 15.08.2021).

115. Jim Woodhill. Capacities for Institutional Innovation: A Complexity Perspective. *IDS Bulletin*. 2010. Vol. 41, No. 3. P. 47–59. P. 48.

116. March J., Olsen J. *The Institutional Dynamics of International Political Orders*. New York: International Organization, 1998. 987 p.

117. Nelson R. R., Sampat B. N. Making sense of institutions as a factor shaping economic performance. *Journal Economic Behavior & Organization*, 2001. Vol. 44. P. 31–54. URL:

https://www.researchgate.net/publication/222571794_Making_Sense_of_Institutions_as_a_Factor_Shaping_Economic_Performance. (date of treatment: 16.07.2021).

118. Odnorog M. A., Kraus N. M., Zagurskiy O. M. Institutional support for attracting investments in the agrarian sector of economy in the conditions of innovative development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5. Issue 1 (January). P. 143–149.

119. Odnorog M. A. Improvement provision of agricultural enterprises. The Sixth International Conference on Economic Sciences (Vienna, Austria 24th April 2015). "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Vienna, 2015. P. 149–159.

120. Odnorog M. A. Innovative solutions in investment provision of agricultural enterprises. The XVI International Academic Congress "History, Problems and Prospects of Development of Modern Civilization" (Tokyo, Japan, 25–27 April 2015). International Agency for Development of Culture, Education and Science. Australia, 2015. P. 108–112.

121. Pejovich S. The Market for Institution versus Capitalism by Fiat. *Kyklos*. -1994. Vol. 47. iss. 4. P. 519–529.

122. Pejovich S. The Market for Institution versus the Strong Hand of the State: The Case of Eastern Europe. *Institutions, Market and Competition* / ed. B. Dallago, L. Mittone. Cheltenham: Edward Elgar, 1996. P. 111–126.

123. Pochenchuk G. Influence of relation with international financial

institutions on institutional transformation of economy. *The USV Annals of Economics and Public Administration*. 2014. Vol.14, iss. 2 (20). P. 99–107.

124. Porter M. E. Clusters and Competition: New Agendas for Companies, Governments, and Institutions. On Competition. Boston: Harvard Business School Press, 1998. P. 3–54. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=B0E0737C62942BF1D19962B5209D4BCC?doi=10.1.1.199.4104&rep=rep1&type=pdf>. (date of treatment: 13.08.2021).

125. Producer and Consumer Support Estimates, OECD Agriculture statistics (database) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?QueryId=66830&vh=0000&vf=0&l=&il=&lang=en> n# (дата доступу 22.07.2021)

126. Rostow W. W. The Stages of Economic Growth. A Non-Communist Manifesto. 3rd Edition. New York: Cambridge University Press, 1991. 324 p. 646

127. Schmidt R., Hryckiewicz A. Financial Systems – Importance, Differences and Convergence / Institute for Monetary and Financial Stability. *Working Paper Series*. 2006. № 4. 32 p.

128. Transparency International: The Corruption Perceptions Index 2013. URL: <http://gtmarket.ru/news/2013/12/03/6442> (date of treatment: 07.08.2021).

129. Williamson O. E. The new institutional economics: taking stock, looking ahead. *Journal of economic literature*. 2000. Vol. 38, № 3. P. 595–613.